

Ярмолинецька центральна районна бібліотека

Маурицій Гославський
Співець краси і
героїки Поділля

Ярмолинці

2013 p.

**MAURYCY
GOSŁAWSKI
1802-1834**

Маурицій Гославський народився у 1802 році в містечку Фрампіль (тепер Косогірка). А дитинство пройшло у Нігині, що на Кам'янецьчині, - біля мальовничих товтрів – подільських медоборів. Печер, у скелястих берегах Смотрича.

Щодо освіти, то спочатку вчився у Вінниці та Кам'янці-Подільському, опісля закінчив Кременецький ліцей. У середині двадцятих років ХІХ століття вчителював. На цей період припадає початок його поетичної творчості. Що ж лягло в її основу? Передусім, історичні події, героїзм українського народу. Мальовнича природа рідного краю. Здебільшого, вірші народжувались під впливом народних переказів і легенд.

Відтак Маурицій Гославський став одним з перших майстрів художнього слова і дослідників українського фольклору. Так, у поемі "Поділля" зі знанням справи оспівав весільний обряд. Але напад турків припиняє весілля. Молодий козак Артем береться за зброю, а його наречена Зося з іншими односельчанами ховається в печері над Смотричем. І коли, здавалося, небезпека минула, вона з дівчатами вийшла зі сховища. їх чекала трагічна доля.

Згодом автор писав: "Змістом цієї частини поеми є винищення кількох тисяч людей у Залуцьких печерах у Кам'янець-Подільському повіті... Ті печери, вимиті в скелях водою, тягнуться під землею понад двадцять верств і закінчуються у селі Уманцях.

У 1826 році в Одесі з'явився його вірш "На смерть Пестеля, Муравйова та інших мучеників російської свободи". Наш земляк у цьому творі з гнівом затаврував душителей російської свободи. Прославив борців проти царського самодержавства. Темі волелюбства він присвятив також у 1827 році вірш "Дума про Нечая". З любов'ю описав про те, як козацький полк під проводом народного героя Данила Нечая у червні 1649-го завдав поразки польським шляхетським загонам, а в липні у районі Проскурова-Чорного Острова військам подільського каштеляна Лянцкорського.

Дух волелюбства керував Маурицієм Гославським і тоді, коли він сам служив у російській армії. На той час у ніч на 29 листопада 1830 року спалахнуло польське національне повстання проти царського самодержавства. Не вагаючись поет став у стрій повстанців. Його учасники були розсіяні каральними військами і відступили до Галиччини. Там австрійський уряд їх роззброїв. Мауриція Гославського заарештували і кинули до тюрми. Але його розум і талант не

згасли навіть у неволі. Адже продовжував творити. Зокрема, з під його пера вийшов вірш "Пророк України", який пройнятий демократичними та волелюбними почуттями.

Славний уродженець подільської Косогірки був у розквіті творчих сил, коли тюремні застінки зупинили серце поета. Це трапилось 17 листопада 1834 року у Станіславі (тепер Івано-Франківськ).

Думка

Був би я орлом,
Та змахнув крилом!
Серед синього простору
Над полями знявся вгору
Вільним соколом!
Рідний краю мій,
Не йдеш ти з мрій!
Там мої найкращі миті,
Дивним щастям перевиті
Там найперший біль!
Я б весь час кружляв
Тінь урочу слав,
Линув, линув наче спомин,
Пив душею чистий гомін

Буйних зелен-трав!
Зіркою б мені сіяти в вишині,
У травневі теплі ночі.
Зазираю коханій в очі,
Любі та ясні.
Або з даліни навівати сни
Як в озерній глибині
Блиснути в її сльози
Подивом весни!
В сяйві мерехтінь,
Як уроча тінь,
Я б дивився на личко гоже
Невидимим оком... Боже,
В зірку перевтіль!
Тільки все дарма. Бо її нема,
Заплач любя плачем щирим
За нетягою, за милим
Десь і ти сама!
Добре тим орлам!
В муці жити нам,
Ти далеко, гаснуть зорі,
Край в кайданах, у покорі
Воля лиш сльозам.

Література

- 📖 Goslawski Maurycy. Podole: Poezye. – 2002. – 64 с.
- 📖 Вернувся Маврицій в Косогірку // Вперед. – 2012. – 23 лист. – С. 4
- 📖 Фурман Б. І поет, і патріот // Вперед. – 2012. – 25 жовт. – С. 8
- 📖 Боднар М. Відроджуємо славу знатного земляка // Вперед. – 2010. – 15 січ.
- 📖 Сваричевський А. Краса України – Поділля: літературна карта Хмельниччини. – Хмельницький, 1991. – С. 25
- 📖 Нариси історії: на допомогу вчителю. – Хмельницький, 1990. – 328с.
- 📖 Про М. Гославського – С.162.
- 📖 Осетрова Г. Маврицій Гославський. // Прапор жовтня. – 1990. – 25 серпня.
- 📖 Українська радянська енциклопедія. Т. 3. – Київ, 1979. – Про М. Гославського – С.126.

*Розробила: Москаленко В. М.
Комп'ютерний набір: Посвистак А. Б.
Відповідальна за випуск: Гриб М. А.*